

Nieuwsbrief voortaan digitaal

Met deze nieuwsbrief houden wij u op de hoogte van de stand van zaken rond de herinrichting van de Afferdense en Deestse Waarden. Dit is de laatste papieren versie. Het komende nummer verschijnt dus alleen digitaal. Wilt u dit nieuws blijven ontvangen? Meld u dan aan via www.rijkswaterstaat.nl/abonneren.

Meer informatie

Wilt u meer weten over de planning en actuele nieuwsfeiten over dit project? Kijk dan op www.rws.nl/water/plannen_en_projecten/voorwegen/waal/herinrichting_afferdense_en_deestse_waarden. Op deze website staat ook een link naar de nieuwsbrief.

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Nieuwsbrief
Jaargang 1 | Nummer 1 | juni 2013

Herinrichting Afferdense en Deestse Waarden

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Inhoud

Drainage en waterbergingen tegen extra wateroverlast | Van ooibos tot grasland | Vijf parkeerplaatsen | Blick naar toekomst | Mooi resultaat | Meer veiligheid | Droge voeten | Nieuwsbrief voortaan digitaal | Meer informatie

Drainage en waterbergingen tegen extra wateroverlast

De gemeenteraad van Druten bespreekt binnenkort het definitieve bestemmingsplan voor de Afferdense en Deestse Waarden. Rijkswaterstaat wil deze uiterwaarden als natuurgebied inrichten met een 4,5 kilometer lange meestromende nevengeul. Voor de buitenwereld ligt het project een paar jaar stil. Toch is er intern hard gewerkt om de laatste hindernissen op te ruimen. In deze nieuwsbrief vertellen we welke oplossing er komt om extra overlast door grondwaterstijging te voorkomen.

Al in 1994 zijn plannen gemaakt om de uiterwaarden bij Afferden en Deest opnieuw in te richten, mede op initiatief van de gemeente Druten. Zo krijgt de rivier de Waal meer ruimte om bij overstromingen extra water af te voeren en krijgt de natuur kans zich verder te ontwikkelen. De uitvoering zou in 2008 starten. Het kostte echter meer tijd een oplossing te zoeken om extra overlast door grondwaterstijging in het binnendijkse gebied te voorkomen.

De herinrichting van de uiterwaard heeft drie doelen. Allereerst het aanleggen van een nevengeul om de visstand in de Waal te verbeteren, gecombineerd met uiterwaardverlaging voor de waterveiligheid en als derde de aanleg van nieuwe natuur. De doelen voor waterveiligheid en natte natuur moeten in 2015 zijn bereikt. 'De werkzaamheden kunnen pas starten als het nieuwe bestemmingsplan voor dit gebied in werking is getreden. Het werk neemt een aantal jaren in beslag', aldus omgevingsmanager Dick van Pijkeren van Rijkswaterstaat.

Tegen kwelwater

Een belangrijke te nemen hobbel was het verlagen van de kans op extra overlast door grondwaterstijging. Daarvoor is nu een oplossing gevonden en die wordt in 2014 gerealiseerd. Van Pijkeren hierover: 'Iedereen die in de buurt van een grote rivier woont, weet dat het grondwaterpeil meebeweegt met de waterstand in de rivier. Door de druk van het water buiten de dijk stijgt ook het grondwater in de binnendijkse percelen. Daarom zijn kelders van oudere woningen in het binnendijkse gebied vaak waterdicht uitgevoerd. De klei in de uiterwaarden vormt een natuurlijke barrière tegen te grote schommelingen. Als je deze klei voor een deel verwijdert, verminder je de bodemweerstand en is er meer kans op grondwateroverlast. Gelukkig lost de natuur dit zelf ook direct op, doordat er op en in de bodem nieuwe klei bezinkt. De bodem verdicht zichzelf en de weerstand herstelt zich. Het is aannemelijk dat er uiteindelijk weinig verschillen zichtbaar zijn, maar zeker is dit ook niet. Daarom nemen we aanvullende maatregelen.'

‘Omdat we in de Afferdense en Deestse Waarden de inrichting veranderen, ontstaat er in sommige situaties binnendijs meer kwel in het grondwater. Hierdoor stijgt de grondwaterstand en moet er meer water via de watergangen worden afgevoerd. In de afgelopen jaren ontstond er daarom discussie over de extra hoeveelheid kwel. Het Waterschap Rivierenland en de gemeente Druten wilden eerst weten of Rijkswaterstaat wel voldoende maatregelen zou treffen om de toename van kwel tegen te gaan. Wij hebben dat onderzocht en samen met de gemeente en het waterschap een systeem ontwikkeld dat deels via waterafvoer en deels via drainage het overtollige grondwater snel afvoert. Zo komt er in de buurt van de Molendam in Afferden een drainage die het extra grondwater afvangt en afvoert. Dit helpt niet alleen op deze locatie. De diepere drainage zorgt ervoor dat bij een hoge stand van het rivierwater ook de druk van het grondwater in de wijdere omgeving lager wordt.’

Extra waterberging

‘Normaal gesproken wordt overtollig grondwater via de sloot afgevoerd. Maar omdat het systeem daarop niet is berekend, leggen we tussen Deest en Druten twee waterbergingen aan. Deze buffers zorgen voor een vertraagde afvoer en voorkomen wateroverlast op de lager gelegen percelen. Zo komt er een permanente vijver als extra waterberging en verlagen we op een andere locatie het maaiveld als waterberging. Onder normale omstandigheden is dit een weiland, bij hoge waterstanden wordt dit een waterberging.’

Vertrouwen in oplossing

Het Waterschap Rivierenland, de gemeente Druten en Rijkswaterstaat hebben vaak over deze zaak overlegd. ‘Er waren grote zorgen over de goede oplossing van dit probleem. Maar inmiddels heeft iedereen vertrouwen in de gekozen oplossing. Het Waterschap Rivierenland heeft zijn bezwaar tegen het nieuwe bestemmingsplan voor de uiterwaard ingetrokken en ik hoop dat de gemeenteraad op 4 juli het bestemmingsplan vaststelt. Grondwater is een lastig te voorspellen fenomeen. We hebben een goede maatregel voor de toename van kwel, maar hoge grondwaterstanden kunnen blijven voorkomen. De overlast mag niet meer zijn dan wat normaal is voor de mensen die vlak aan de rivier wonen’, aldus Van Pijkeren.

Van ooibos tot grasland

De Afferdense en Deestse Waarden liggen langs de rivier de Waal, ten noordoosten van de gemeente Druten. Het terrein is zo’n 280 hectare groot. Ongeveer tweederde daarvan ligt achter een zomerkade. Het gebied kent een aantal kleiwinputten, oude riviertjes en een zandwinplas met een open verbinding naar de Waal. Met de herinrichting van het gebied laat Rijkswaterstaat ook een stuk natuur “ontwikkelen”. Maar het belangrijkste is dat door de herinrichting de veiligheid van het binnendijkse gebied een stuk verbetert. Door meer ruimte aan de rivier de Waal te geven, verlaagt de waterstand bij hoog water. Het meeste water in het gebied stroomt straks door de 4,5 kilometer lange nevengeul die wordt aangelegd. Er zijn straks natte en droge stukken, en gebieden die soms droog staan en soms onderlopen. Dat maakt het aantrekkelijk voor allerlei soorten planten, dieren en zeldzame vissoorten zoals de alver, een karpersoort. Ooibos, bos dat op natte grond groeit, poelen, grasland en ruigere gebieden wisselen elkaar straks af. Er komen runderen grazen, zodat het gebied niet dichtgroeit met bomen en struiken. Na de herinrichting is het hele gebied voor voetgangers toegankelijk, bijvoorbeeld via de aan te leggen voetgangersbrug over de nevengeul nabij Druten.

Vijf parkeerplaatsen

Op 23 juni 2011 is het nieuwe bestemmingsplan al besproken in het rondetafelgesprek met de gemeenteraad en konden betrokken bewoners en belanghebbenden vragen stellen. Een van die vragen betrof de door Rijkswaterstaat beloofde aanleg van een tot vijf parkeerplaatsen in het gebied. In het contract met aannemer Boskalis is nu opgenomen dat er vijf parkeerplaatsen bij de oostelijke toegangsweg komen (bij Deest). Staatsbosbeheer gaat deze parkeerplaatsen beheren.

Blik naar toekomst

Op 4 juli bespreekt de gemeenteraad van Druten het definitieve bestemmingsplan voor de Afferdense en Deestse Waarden. Daarna kunnen de werkzaamheden starten. Zo gaat Boskalis bomen in het gebied kappen en grond afgraven. De hierbij vrijkomende grond wordt in de uiterwaard hergebruikt voor het dempen van een tweede zandwinplas. In de volgende nieuwsbrief vertellen we meer hierover. Op basis van de huidige planning is al het werk in 2018 af. Dan draagt Rijkswaterstaat het beheer van het gebied over aan Staatsbosbeheer.

Mooi resultaat

‘Hoogwaterveiligheid en voor niet te veel en niet te weinig water zorgen zijn taken van Waterschap Rivierenland. Ook bij de herinrichting van de Afferdense en Deestse Waarden is zorg voor een evenwichtig watersysteem de inzet van Waterschap Rivierenland geweest. Want het herinrichten van de uiterwaarden mag voor omwonenden natuurlijk niet leiden tot meer overlast van kwelwater. Goed dat we er als overheden in geslaagd zijn om een inrichtingsplan te maken waarin alle belangen een plaats hebben gekregen. Een mooi resultaat waarbij we bijdragen aan de hoogwaterveiligheid.’

Mathieu Gremmen, Heemraad, Waterschap Rivierenland

Meer veiligheid

‘Bij de herinrichting van de Afferdense en Deestse Waarden gaat het om veiligheid en natuur. Rijkswaterstaat neemt maatregelen om het land te beschermen tegen overstromingen. Samen met de gemeente Druten, Waterschap Rivierenland en andere betrokken overheden zorgen we voor meer veiligheid. Ook worden natuurwaarden in het gebied verbeterd. Hierdoor ontstaat een gevarieerder en aantrekkelijker gebied.’

Joke Cuiperus, hoofdingenieur-directeur Oost-Nederland, Rijkswaterstaat

Droge voeten

‘Als gemeente zijn wij tevreden dat er eindelijk een geschikte oplossing is gekomen voor de opvang van kwelwater. Kwelwaterproblematiek wordt altijd onderschat. Veel mensen vinden het niet nodig om geld te investeren in een probleem dat maar tien dagen per jaar speelt. Wij vinden van wel en daarom hebben we voet bij stuk gehouden. Hierdoor heeft het project vertraging opgelopen. Het heeft even geduurd voordat er een passende locatie voor de kwelberging werd gevonden. Maar nu zijn de huidige bewoners aan de dijk en de toekomstige bewoners van Tichellande (Druten-Oost) er wel van verzekerd dat ze droge voeten houden!’

Michel Lepoutre, wethouder gemeente Druten

